

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W SZCZECINIE
z dnia 26 stycznia 2017 r.
w sprawie planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Cisy Tychowskie”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, zm. poz. 2249, 2260) zarządza się, co następuje.

§ 1. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie stanowiska cisa pospolitego *Taxus baccata*.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) występowanie w rezerwacie bogatej populacji cisa stanowiącej przedmiot badań naukowych;
- 2) potrzeba zapewnienia optymalnych warunków wzrostu, kwitnienia i owocowania dla populacji cisa w wyniku działań ochrony czynnej;
- 3) położenie rezerwatu z dala od uciążliwych obiektów przemysłowych, dużych aglomeracji i głównych szlaków komunikacyjnych.

§ 2. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków przedstawia tabela, stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. 1. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

2. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań, przedstawia tabela, stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jego ogłoszenia^{1),2)}.

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Szczecinie
2017 -01- 26
Radosław Grzegorzczak

¹⁾ niniejsze zarządzenie obowiązuje do dnia 12 stycznia 2025 r.

²⁾ niniejsze zarządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Nr 40/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Cisy Tychowskie” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 116, poz. 2509, zm. z 2009 r. Nr 48, poz. 1185).

**Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 26 stycznia 2017 r.**

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Lp.	Identyfikacja zagrożenia wewnętrznego i zewnętrznego	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
Zagrożenia wewnętrzne		
1.	Zabagnienie rezerwatu, na skutek niedrożnych rowów melioracyjnych i zapchanych przepustów – skutkujące zamieraniem i osłabieniem stanu zdrowotnego przedmiotu ochronny w rezerwacie (zagrożenie istniejące).	Utrzymanie w sprawności dotychczasowych rowów melioracyjnych.
2.	Zamieranie cisów <i>Taxus baccata</i> na skutek nadmiernego zagęszczenia oraz uszkodzanie cisów przez wywracający się posusz sosny (zagrożenie istniejące).	Rozluźnienie zagęszczenia cisów poprzez wycięcie osobników zamierających w nadmiernym zagęszczeniu. Usuwanie posuszu, w którego zasięgu znajdują się cisy.
3.	Zgryzanie siewek cisa przez zwierzynę płową w przypadkach mechanicznego uszkodzenia grodzienia wokół rezerwatu (zagrożenie potencjalne).	Utrzymanie sprawności technicznej grodzienia rezerwatu siatką leśną oraz jego wymiana w zależności od potrzeb.
4.	Zagrożenie ze strony grzybów patogennych i różnych szkodników owadzych (zagrożenie potencjalne).	Prowadzenie corocznego monitoringu pod kątem zagrożenia cisów przez pasożyty zwierzęce (głównie przedziorków) i grzyby, którego wyniki posłużą do ustalenia bieżącego rodzaju i zakresu działań ochronnych przeciwdziałających zagrożeniu.
Zagrożenia zewnętrzne		
5.	Niekontrolowana penetracja obszaru rezerwatu oraz związane z nią niszczenie okazów cisa (ściananie gałązek), wydeptywanie roślinności i zbiór owoców runa leśnego i owoców cisa, zaśmiecanie obiektu (zagrożenie istniejące).	Właściwe oznakowanie granic rezerwatu tablicami urzędowymi, regulaminowymi i edukacyjnymi. Utrzymanie sprawności technicznej grodzienia rezerwatu siatką leśną oraz jego wymiana w zależności od potrzeb. Egzekwowanie zakazów obowiązujących w rezerwacie poprzez okresowe kontrole upoważnionych służb leśnych i służb ochrony przyrody.

**Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 26 stycznia 2017 r.**

Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ³⁾
1.	Cięcia i zabiegi pielęgnacyjne mające na celu zapewnienie warunków rozwoju okazom cisa <i>Taxus baccata</i> .	Cięcia pielęgnacyjne mające na celu usuwanie pojedynczych drzew zacieniających bezpośrednio bądź zagrażających powaleniu na okazy cisa oraz usuwanie nalotu i podrostu (w szczególności leszczyny <i>Corylus avellana</i> i buka <i>Fagus sp.</i>) wraz z usunięciem pozyskanej biomasy poza granice rezerwatu. W granicach rezerwatu pozostawić jedynie te okazy ściętych drzew, których wyciągnięcie groziłoby uszkodzeniu okazów cisa i zniszczeniu runa leśnego z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin, w tym podkolana zielonawego <i>Platanthera chlorantha</i> oraz kukułki plamistej <i>Dactylorhiza majalis</i> . W terminach zależnych od potrzeb. Całkowita powierzchnia zabiegów: 8,59 ha.	Wydzielenia 192m, n, o, r, 193z, 219c.
2.	Pielęgnacja siewek cisa poprzez mechaniczne wykaszanie zacieniających je roślin.	Corocznie wraz z usunięciem pozyskanej biomasy poza granice rezerwatu. Coroczne pielęgnowanie pojawiających się i istniejących nalotów siewek cisa oraz zakładanie osłonek indywidualnych – w zależności od potrzeb. Punktowo na powierzchni 4,02 ha.	Wydz. 193z (północny fragment), 192n.
3.	Utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) istniejącego ogrodzenia rezerwatu.	Utrzymanie sprawności technicznej grodzienia na długości około 1,365 km i uzupełnianie powstałych luk siatką leśną – w ilości mb w zależności od potrzeb.	Granice rezerwatu.
4.	Ogrodzenie siatką metalową o małych oczkach (poniżej 6 cm) występujących grupowo i pojedynczo podrostów i siewek cisa - w ilości mb zależnej od potrzeb.		Punktowo w wydzieleniach 192m, n, o, r, 193z, 219c.
5.	Utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) istniejących dróg w granicach rezerwatu wykorzystywanych do realizacji zabiegów ochrony czynnej.	Utrzymanie sprawności technicznej, przepustów o średnicy 40 cm na istniejących rowach i ułożenie na podsypce żwirowej płyt Jumbo. Wykonanie prac w terminach zależnych od potrzeb.	Drogi w granicach rezerwatu.

³⁾ w wydzieleniach Nadleśnictwa Tychowo według Planu urządzenia lasu na lata 2008-2017.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ³⁾
6.	Przeciwdziałanie stagnacji wód w rezerwacie (zabagnianiu terenu) na skutek niedrożności rowów melioracyjnych i przepustów.	Utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) rowów melioracyjnych poprzez mechaniczne oczyszczenie przepustów oraz usuwanie zatorów powstałych z opadłych liści i gałęzi. Wykonanie prac w terminach zależnych od potrzeb.	Rowy w granicach rezerwatu – o łącznej długości około 1100 mb.
7.		Utrzymanie sprawności technicznej (konserwacja) i ewentualna wymiana istniejącego oznakowania rezerwatu – z zależności od potrzeb.	Punktowo przy granicach rezerwatu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia dla rezerwatu przyrody plan ochrony, sporządzany zgodnie z art. 18 i 20 tej ustawy. Projekt planu sporządza się uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. z 2005 r. Nr 94 poz. 794). Plan ochrony może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody.

Plan ochrony przedmiotowego rezerwatu został zatwierdzony rozporządzeniem Nr 40/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Cisy Tychowskie” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 116, poz. 2509). Z dniem wejścia w życie ustawy art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 201 poz. 1237 z późn. zm.) zmianie uległy kompetencje organów w kwestii ustanawiania planów ochrony, dotychczasowe zadania wojewody przejął regionalny dyrektor ochrony środowiska, natomiast art. 172 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.) wprowadził przepis przejściowy, który stanowi, że ww. rozporządzenie wojewody obowiązuje do czasu wydania przez zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska stosownego zarządzenia.

Niemniej zarządzeniem Nr 26/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 22 maja 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Cisy Tychowskie” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 48, poz. 1185) dokonano zmiany w obowiązującym planie ochrony uszczegóławiają i dodając nowe działania zakresu ochrony czynnej.

Powyższe działanie stanowiło naruszenie zasad techniki legislacyjnej i zostało wskazane przez Ministra Środowiska (w piśmie z dnia 05.08.2013 r., znak: DP-074-16/23919/13/KP), jako uchybienie formalnoprawne. Skutkiem powyższego, jest wydanie niniejszego zarządzenia, które jednocześnie w porównaniu do planu ochrony ustanowionego w 2005 r., zawiera uszczegółowione zagrożenia dla aktualnego przedmiotu ochrony rezerwatu i odpowiadające im działania ochronne, aktualne wskazania do dokumentów i aktów związanych z zagospodarowaniem przestrzennym. Niniejsze zarządzenie stanowi także kontynuację planu ochrony ustanowionego w 2005 r., o czym informuje drugi odnośnik dolny do § 4.

Rezerwat obejmuje obszar lasu o powierzchni ponad 10 ha, gdzie celem ochrony jest zachowanie stanowiska cisa pospolitego *Taxus baccata*.

Najpoważniejszymi zagrożeniami dla zachowania przedmiotu ochrony jest obecnie zamieranie cisów na skutek nadmiernego zagęszczenia oraz uszkodzanie cisów przez wywracający się posusz, zakłócenie stosunków wodnych w obiekcie, występowanie grzybów patogennych i różnych szkodników owadzi. Działania ochronne przeciwdziałające ww. zagrożeniom odnosić się będą głównie do stworzenia warunków do rozwoju cisa poprzez mechaniczne pojedynczych drzew zacieniających bezpośrednio bądź zagrażających powaleniu na okazy cisa oraz usuwanie nalotu i podrostu (w szczególności leszczyny *Corylus avellana* i buka *Fagus sp.*) wraz z usunięciem pozyskanej biomasy poza granice rezerwatu, utrzymania sprawności rowów melioracyjnych oraz corocznego monitoringu pod kątem zagrożenia cisów przez pasożyty zwierzęce (głównie przedziorków) i grzyby, którego wyniki posłużą do ustalenia i wyboru bieżącego rodzaju i zakresu działań ochronnych. W przypadku wystąpienia na obszarze rezerwatu gradacji owadów lub wzmoczonej ekspansji grzybów patogennych na obszarze rezerwatu i braku efektów zwalczania metodami mechanicznymi, w oparciu o wyniki corocznego monitoringu, zostaną podjęte decyzje o rozszerzeniu zakresu metod zwalczania o środki chemiczne, w formie zmiany dotychczasowego planu ochrony bądź uzyskania zezwolenia na podstawie art. 15 ust. 4 ochronie przyrody.

Dotychczasowe zapisy odnoszące się do dopuszczonych cięć i zabiegów pielęgnacyjnych mających na celu zapewnienie warunków rozwoju okazom cisa zostały rozszerzone w odniesieniu do terminów realizacji prac i ich rozmiaru. Jednakże z zastrzeżeniem odstąpienia od wywozu wyciętego drewna z

obszaru rezerwatu w przypadkach, w których „wciągnięcie” z obiektu chronionego grozi zerwaniem ściółki i uszkodzeniem okazów cisa.

W porównaniu do planu ochrony z 2005 r. odstąpiono obecnie od cięć pielęgnacyjnych w drzewostanie świerkowym (oddz. 192j) mających na celu:

- utrzymanie prawidłowego przebiegu procesu oczyszczania się pni z gałęzi, poprawienie stanu sanitarnego drzewostanu głównie poprzez likwidację posuszu,
- chorych i opanowanych przez szkodniki drzew,
- wzmożenie sił wytwórczych siedliska.

Mając na względzie wytyczne pokontrolne Ministra Środowiska, stanowiące podstawę wydania niniejszego zarządzenia – cięcia sanitarne w drzewostanie (zamiast preferowania procesów naturalnych) powinny wynikać ze zidentyfikowanych zagrożeń dla rezerwatu, a drewno gatunków stanowiących naturalny składnik drzewostanów i związanych z nimi siedlisk winno być pozostawione na miejscu do naturalnego rozkładu. W przypadku drzewostanu świerkowego (w wieku poniżej 40 lat) w wydzieleniu 192j, dopuszczenie zaplanowanych działań nie znajduje obecnie uzasadnienia.

Analizując dostępne dokumentacje nie stwierdzono obecnie potrzeby zawierania w zarządzeniu ustaleń do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tychowo, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Tychowo, planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego oraz planu zagospodarowania przestrzennego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych dla rezerwatu.

Nie udostępniono rezerwatu dla celów:

- 1) edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, ze względu na charakter przyrodniczy obiektu oraz przeciwdziałanie wzmoczonej antropopresji,
- 2) celów amatorskiego połowu ryb i rybactwa ze względu na ww. czynniki oraz brak w jego granicach zbiorników i cieków,
- 3) badań naukowych – ze względu na brak możliwości szczegółowego i jednoznacznego określenia zakresu i rodzaju dopuszczanych badań, które nie oddziaływały by negatywnie na cel ochrony rezerwatu.

Mała atrakcyjność wnętrza rezerwatu wynikająca przede wszystkim z dużego zagęszczenia warstw krzewów, podrostu i runa, nie zachęca lokalnej społeczności do jego penetracji turystycznej lub rekreacyjnej (nie obserwuje się ścieżek wydeptanych przez ludzi). Edukację i turystykę należy ograniczyć tylko do dróg i ścieżek otaczających rezerwat wzdłuż jego granic.

Prowadzenie badań naukowych w obiekcie pozostaje uzależnione od uzyskania indywidualnego zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Możliwość uzyskania takiego zezwolenia wynika wprost z art. 15 ust. 1 pkt 24 ustawy o ochronie przyrody.

Nie wyznaczono w rezerwacie obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową. Mając na uwadze aktualny stan rezerwatu, koniecznym jest dopuszczenie w nim działań przewidzianych w zakresie ochrony czynnej, jako jedyną możliwość utrzymania celu ochrony obiektu.

W rezerwacie nie prowadzi się także działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej ze względu na brak uzasadnionej potrzeby ich wprowadzania oraz sprzeczność ewentualnej działalności w tym zakresie z celem ochrony przyrody rezerwatu.

Rezerwat przyrody „Cisy Tychowskie” zlokalizowany jest poza siecią Natura 2000, w związku z czym w jego granicach nie mają zastosowania zapisy art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody.

Ocena skutków regulacji (OSR) do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w sprawie planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Cisy Tychowskie”:

1. Cel wprowadzenia zarządzenia:

Celem wprowadzenia regulacji jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 z późn. zm.).

2. Konsultacje społeczne:

Projekt został poddany konsultacjom społecznym.

Lista uczestników konsultacji społecznych:

- 1) Nadleśnictwo Tychowo;
- 2) Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinku;
- 3) Urząd Gminy Tychowo,

- 4) Rada Gminy Tychowo - Rada nie zajęła stanowiska w sprawie, a w myśl art. 89 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446), jeśli Rada w terminie 30 dni nie zajmie stanowiska w przedmiotowej sprawie, rozstrzygnięcie uznane zostanie się za przyjęte w brzmieniu przedłożonym;
- 5) Starostwo Powiatowe w Białogardzie;
- 6) społeczeństwo – udział społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.) poprzez wydanie:
 - a) obwieszczenia RDOŚ w Szczecinie z dnia 05.10.2015 r., znak: WOPN-ON.6202.26.2015.AR o zamiarze przystąpienia do zmiany planu ochrony i podaniu informacji do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ, wydruk w prasie o zasięgu regionalnym oraz wywieszenie na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Szczecinie oraz przesłanie do Urzędu Gminy w Tychowie, Starostwa Powiatowego w Białogardzie, Nadleśnictwa Tychowo i Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku z prośbą o wywieszenie obwieszczenia (przez okres ponad 21 dni na tablicy ogłoszeń). Odnośnie zamierzenia wpłynęło stanowisko Klubu Przyrodników przedstawione w piśmie pisma z dnia z dnia 8 grudnia 2014 r., znak: 1126/2014. W przedmiotowym stanowisku podkreślono, iż cyt.: „zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, plan ochrony rezerwatu może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody. Oznacza to, że ustawodawca, chroniąc co do zasady trwałość planu ochrony ustanowionego na czas określony, zastrzegł możliwość zmiany planu ochrony rezerwatu w okresie jego obowiązywania tylko do przypadków, w których zmiana taka wynika z potrzeb ochrony przyrody. W związku z powyższym, zasadne i zgodne z delegacją ustawową będą zmiany wynikające z nowo zidentyfikowanych zagrożeń, zmiany wynikające z aktualnej oceny stanu przedmiotów ochrony, czy też zmiany wykorzystujące doświadczenia dotychczasowej ochrony. Możliwa jest zmiana celu ochrony, o ile wynika ona z potrzeb ochrony przyrody. Zasadne będzie także uwzględnienie zakresu planów zadań ochronnych dla pokrywających się z rezerwatami obszarów Natura 2000, gdy nie zostały jeszcze sporządzone i ustanowione plany zadań ochronnych dla tych obszarów Natura 2000. Natomiast, gdy istnieją obowiązujące PZO, zmiany w planach ochrony rezerwatów przyrody nie mogą polegać na prostym skopiowaniu zapisów PZO (wówczas bowiem byłoby to powtórzenie zapisów już i tak obowiązujących, a to nie wynika z potrzeb ochrony przyrody), lecz powinny wynikać z nowo uzyskanej lub uszczegółowionej wiedzy o przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000 występujących w rezerwach. Niezgodne z prawem byłoby dokonywanie w planach ochrony rezerwatów przyrody zmian niewynikających z potrzeb ochrony przyrody, a wynikających z wniosków podmiotów przeciwnych niektórym rozwiązaniom przyjętym w obowiązującym planie ochrony rezerwatu. Nie ma podstaw do zmiany planu ochrony rezerwatu z powodu wprowadzenia nowej numeracji wydzieleń w planach urządzenia lasu, albo z powodu zmian w ewidencji gruntów. Zmiany takie nie wynikałyby bowiem z potrzeb ochrony przyrody.”
*Odpowiedź na ww. pismo przedstawiona została w piśmie tut. Organu z dnia 19 grudnia 2014 r., znak: WOPN-ON.6202.9.2014.AR, gdzie wyjaśniono, iż dokonywanie zmian w zarządzeniach ustanawiających plany ochrony dla rezerwatów przyrody wymienionych w obwieszczeniu tut. RDOŚ z dnia 6 listopada 2014 r., znak: WOPN-ON.6202.9.2014.AR wynika z § 6 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie trybu kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy niespolonej administracji rządowej (Dz. U. 2009 Nr 222, poz. 1754). Zgodnie z powyższym przepisem Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie zobowiązany został do podjęcia we własnym zakresie zmian przedmiotowych zarządzeń. W przypadku nie dokonania tych czynności, zgodnie z § 6 ust. 2 ww. rozporządzenia, Minister Środowiska sam przedstawi Prezesowi Rady Ministrów projekt zarządzenia nadzorczego w sprawie zmiany skontrolowanych aktów prawa miejscowego lub, co gorsza, ich uchYLENIA.
Uzupełnienie planów ochrony dla rezerwatów przyrody o aktualne dane z ewidencji gruntów i z Planów urządzenia lasu właściwych miejscowo nadleśnictw będzie w tym przypadku wyłącznie kwestią porządkową. Przykładowo, jeśli zgodnie z wytycznymi Ministra Środowiska*

zmienimy dwa z wierszy danego załącznika nr 2 do zarządzenia, to lokalizacja działań podana zostanie według aktualnego Planu urzędzenia lasu. W pozostałych wierszach lokalizacja podana będzie nadal według „starego” urzędzenia. Zdaniem tut. Organu pozostawienie tych zapisów będzie bezcelowe i wprowadzające w błąd, tym bardziej, że wybrane załączniki nr 2 zawierają także mapę z lokalizacją ww. prac;

- b) obwieszczenia RDOŚ w Szczecinie z dnia 15 listopada 2016 r., znak: WOPN-ON.6202.42.2016.AR w sprawie możliwości zapoznania się z projektem oraz o możliwości i terminie wnoszenia do niego propozycji i uwag (podano do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ, wydruk w prasie o zasięgu regionalnym, umieszczenie na Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ w Szczecinie, wywieszenie na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Szczecinie oraz przesłanie do właściwych miejscowo: Urzędu Gminy w Tychowie, Starostwa Powiatowego w Białogardzie, Nadleśnictwa Tychowo i Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku z prośbą o jego wywieszenie na tablicach ogłoszeń przez okres 21 dni.

Podczas opiniowania projektu i konsultacji uwagi i wnioski wniesione zostały przez:

- Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w mailu z dnia 28.11.2016 r., gdzie zwrócono uwagę, iż należy krótko opisać stanowisko Klubu Przyrodników przedstawione w piśmie pisma z dnia 17 listopada 2015 r., znak: 1101/2015 oraz odpowiedź RDOŚ w tym zakresie – *uwagę uwzględniono powyżej,*
- Nadleśniczego Nadleśnictwa Tychowo w pismach z dnia 08.12.2016 r., znak: ZG.7212.1.1.2016, gdzie zaproponowano wniesienie poniższych zmian:
 - a) zmniejszyć powierzchnię rezerwatu i zawęzić ją tylko do lokalizacji występujących okazów cisa. Między innymi wyłączyć wydzielenie 192-j ze względu na 90% udział świerka i duże zagrożenie od szkodników biotycznych, co umożliwi w przyszłości prawidłowe prowadzenie gospodarki leśnej na tej powierzchni – zmniejszenie powierzchni rezerwatu przyrody, zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 z późn. zm.) nie jest procedurą przeprowadzaną w ramach ustanawiania bądź dokonywania zmian w planie ochrony obiektu. Zmniejszanie granic rezerwatu, tak jak jego likwidacja dokonywane jest w przypadku bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych danego terenu, po uprzednim zaopiniowaniu przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody. Ponadto, przygotowana zmiana przedstawionego Państwu zarządzenia w sprawie planu ochrony rezerwatu przyrody „Cisy Tychowskie” została sporządzona na podstawie wytycznych Ministra Środowiska (w piśmie z dnia 05.08.2013 r., znak: DP-074-16/23919/13/KP), a przedstawiona przez Nadleśnictwo propozycja przebudowy drzewostanu świerkowego w wydzielaniu 192j nie została zidentyfikowana jako działanie ochrony czynnej wynikające z zagrożeń dla zachowania celu ochrony obiektu, tj. stanowiska cisa pospolitego *Taxus baccata*. Uwzględnienie w planie ochrony przebudowy ww. drzewostanu (stopniowej eliminacji świerka) wymaga przeprowadzenia odrębnej procedury zmiany planu ochrony z uwzględnieniem pełnego procesu konsultacji społecznych i opiniowania przez właściwą miejscowo radę gminy. Obecna zmiana planu ochrony stanowi wyłącznie pilne sprostowanie uchybień formalnoprawnych wskazanych przez Ministra Środowiska względem zarządzeniem Nr 26/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 22 maja 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Cisy Tychowskie” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 48, poz. 1185). Niemniej propozycja Nadleśnictwa odnośnie dokonania zmiany granic rezerwatu i w jej wyniku dokonania kolejnej zmiany w planie ochrony rezerwatu zostanie zweryfikowana w terenie w najbliższym sezonie wegetacyjnym i ewentualnie poddana pod odrębną procedurę legislacyjną w drugim półroczu br.,
 - b) przy ogrodzeniu rezerwatu wskazanym byłaby zmiana lokalizacji istniejącego ogrodzenia poprzez zawężenie go tylko do granic rezerwatu. Aktualnie ogrodzona jest znacznie większa powierzchnia co w znacznym stopniu utrudnia utrzymanie szczelności płotu. Zmniejszenie powierzchni ogrodzonej a co za tym idzie długości siatki pozwoli w przyszłości zmniejszyć koszty utrzymania sprawności technicznej ogrodzenia. W wierszu nr 3 doprecyzować długość ogrodzenia w przypadku zmiany przebiegu granic rezerwatu i

lokalizacji ogrodzenia – *długość grodzienia przypisano jest do aktualnych granic rezerwatu wynoszących obecnie dokładnie 1365,68 m,*

- c) w załączniku nr 2 do projektu zarządzenia w wierszu 1 dotyczącym cięć pielęgnacyjnych powierzchni zabiegów należy skorelować o ewentualne zmniejszenie powierzchni rezerwatu – *niniejsze zarządzenie odnosi się wyłącznie do obecnej powierzchni rezerwatu, w związku z powyższym uwagi nie uwzględniono,*
 - d) W wierszu nr 2 zapis „całkowita powierzchnia zabiegów: 4,02 ha” należy zastąpić zapisem „punktowa pielęgnacja siewek w granicach rezerwatu”. Lokalizację działań ochronnych dla tego rodzaju zadań też należy zmienić na określenie „w granicach rezerwatu”. Wskazanym byłoby sukcesywne coroczne pielęgnowanie pojawiających się i istniejących nalotów siewek cisa oraz zakładanie osłonek indywidualnych – *zapis „całkowita powierzchnia zabiegów: 4,02 ha” zastąpiono: „Punktowo na powierzchni 4,02 ha”. Ponadto, w kolumnie z zapis uzupełniono o: „coroczne pielęgnowanie pojawiających się i istniejących nalotów siewek cisa oraz zakładanie osłonek indywidualnych – w zależności od potrzeb”,*
 - e) w wierszu nr 6 należy ująć istniejące rowy w łącznej długości ok. 1100 mb występujące w całym zasięgu rezerwatu. Ewentualnie po zmianie granic rezerwatu skorelować ich długość – *treść wiersza uszczegółowiono długość o obecną długość rowów w rezerwacie, tj. „około 1100 mb”, przypisaną jest do aktualnych granic rezerwatu,*
 - f) w załączniku nr 2 w kolumnie z lokalizacją działań ochronnych dla wszystkich wierszy (oprócz nr 7) określić lokalizację „w granicach rezerwatu” – *lokalizacja poszczególnych działań ochrony czynnej została przypisana do poszczególnych wydziałów leśnych na podstawie inwentaryzacji i analiz terenowych wykonanych na potrzeby opracowania dokumentacji do ustanowienia planu ochrony dla przedmiotowego rezerwatu w 2005 r. Odstąpienie od uszczegóławiania ww. lokalizacji nie znajduje uzasadnienia, tym bardziej iż nie wszystkie zabiegi odnoszą się do całej powierzchni rezerwatu. W związku z powyższym uwagi nie uwzględniono,*
- Zastępcę ds. Gospodarki Leśnej Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku z dnia 09.12.2016 r., znak: ZO.7212.42.2016.GH, gdzie zwrócono uwagę na sygnalizowany przez zarządzającego gruntem – nadleśnictwo Tychowo problem z przewidywanym zagrożeniem ze strony szkodników biotycznych i w związku z powyższym zaproponowano rozważenie poniższej kwestii. Fragment rezerwatu zlokalizowany w oddziale 192j stanowi siedlisko LMw z 90% udziałem świerka w wieku 33 lat. Jest to siedlisko w znacznym stopniu narażone na częste wahania poziomu wód gruntowych i w konsekwencji silnie wpływa na kondycje zlokalizowanego tam świerka, który jako gatunek bardzo wrażliwy na tego rodzaju zaburzenia reaguje znacznym pogorszeniem kondycji zdrowotnej i zwiększeniem podatności na szkodniki biotyczne, a przede wszystkim na kornika drukarza. W związku z powyższym w treści projektu zarządzenia zaproponowano wprowadzenie zapisów umożliwiających stopniową eliminację świerka, przeprowadzona w razie potrzeby i zastępowanie go właściwymi dla tego siedliska gatunkami, tj. olszą, sosną i ewentualnie dębem – *przedstawiona propozycja wykracza poza zakres projektu zarządzenia przedstawionego do opiniowania i konsultacji społecznych. Niemniej propozycja odnośnie dokonania kolejnej zmiany w planie ochrony rezerwatu zostanie zweryfikowana w terenie w najbliższym sezonie wegetacyjnym i ewentualnie poddana pod odrębną procedurę legislacyjną w drugim półroczu br.*

Projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 pkt 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 z późn. zm.), został uzgodniony przez Wojewodę Zachodniopomorskiego pismem z dnia 25 stycznia 2017 r., znak: P-1.0522.3.2017.KD.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego:

Zarządzenie będzie miało wpływ na wydatki budżetu państwa w zasobach Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie. W ciągu 9 lat dalszego obowiązywania planu na zabiegi ochronne wydane zostanie w przybliżeniu 46000 zł (koszt utrzymania sprawności technicznej oznakowania rezerwatu, dróg leśnych, ogrodzenia rezerwatu, jego otuliny i siewek cisa, przeprowadzenia cięć pielęgnacyjnych oraz utrzymania sprawności technicznej rowów na obszarze całego rezerwatu).

Koszty usunięcia martwych cisów oraz usuwania podrostu oszacowane zostaną odpowiednio w latach wykonywania w/w zabiegów przez zarządcę terenu. Część z tych środków zapewniają dotacje pozabudżetowe, m.in. z funduszy finansujących ochronę środowiska.

Uzyskane koszty należy traktować bardzo orientacyjnie, gdyż ze względu na specyfikę prac i terenu mogą się znacznie różnić u różnych wykonawców. Należy wziąć także pod uwagę ewentualny wzrost cen usług i materiałów. Szczegółowa wielkość poniesionych kosztów oszacowywana będzie na bieżąco, najwcześniej w rok poprzedzający wykonanie działań.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy:

Zarządzenie będzie miało wpływ na rynek pracy poprzez wymóg realizacji zaplanowanych działań ochronnych i monitoringu.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki:

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów:

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

7. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej:

Zarządzenie nie narusza zapisów zawartych w:

Dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory tzw. Dyrektywa Siedliskowa (Dz. Urz. L 206 z 22.07.1992 r., str. 7—5 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102 z późn. zm.).

Szczecin, dnia 25 stycznia 2017 r.

Sporządził:

STARSZY SPECJALISTA
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
w Szczecinie

Agnieszka Raclawska

Wnioskodawca:

NACZELNIK
Wydziału Ochrony Przyrody
i Obszarów Natura 2000
w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
w Szczecinie

Marcin Dziubak